

Anmeldelse af Benny Lihme

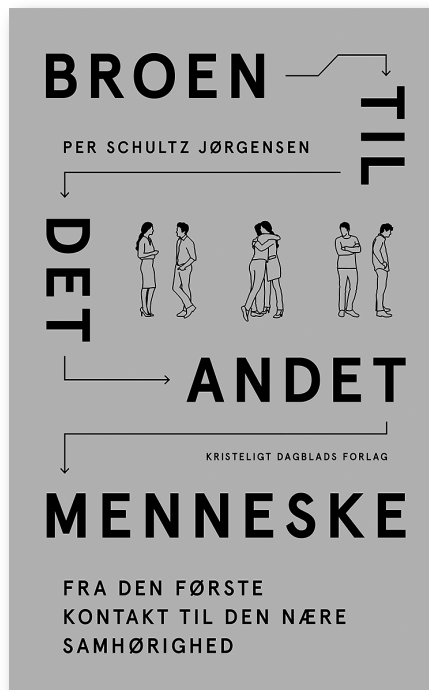
AF MENNESKE ER DU KOMMET, TIL MENNESKE SKAL DU BLIVE

Per Schultz Jørgensens nye bog er erklæret socialpsykologisk, men tager afsæt i en kulturkritisk analyse af samfundet, hvor ”meget taler for, at de monologe træk i vores kultur er på fremmarch, mens de dialogiske træk mister terræn”. Dette fænomen er især tydeligt i ”den pulserende bykultur”, hvor mennesker haster fra kontakt til kontakt, og hvor alene antallet af kontakter fremelsker en samtaleform, hvor det bliver rationelt at tilpasse interaktionen til den markedsbaserede cost-benefit-tænkning. En kalkuleret udveksling af enetaler bliver tidens fremtrædende form med rationelle hensyn som blokering for relationsforhold, hvor parterne kvalitativt og i gensidighed opbygger en fælles virkelighed.

At ”gå over broen” er bogens metafor for en aktiv bestræbelse på at komme et andet menneske i møde og dele en virkelighed med dette menneske, så det undgås, som finansmanden George Soros har sagt det, at interaktioner perverteres til transaktioner.

Monolog udviklingen, de parallelle samtaler, forstærkes af de sociale medier, som hos Schultz Jørgensen er monologe på deres særegne måde (fx personernes overfladiske og til tider uærlige selvfremstilling på facebook).

Den socialpsykologiske optik skal på den kulturkritiske baggrund se på, hvad der egentlig sker mellem os, når vi mødes - ansigt til ansigt. Fokus bliver på samspillet mellem mennesker, selve relationsforholdet, forstået som de faktiske sociale processer, der finder sted i den sociale interaktion. Bogen er struktureret ud fra fire hovedaspekter: 1) første kontakt mellem to mennesker 2) som kan føre til forbundethed, der kan videreudvikles til 3) en følelse af samhørighed (ægtefællerne bliver til ægte fæller

Per Schultz Jørgensen:
Broen til det andet menneske.
Fra den første kontakt til den nære samhørighed.
Kristeligt Dagblads Forlag,
220 sider.

osv), som dog ikke er mere klistret end at 4) distance er det sidste hovedaspekt.

Ved hjælp af en masse eksempler indenfor hvert enkelt hovedaspekt, fremstiller Per Schultz Jørgensen det, han betegner som en relationsgrammatik.

Uden en social grammatik, et fælles grundlag og nogle regler, ingen dialogisk opbygning af en fælles virkelighed. Et fælles grundlag som ikke kan hentes i en manual, men som dannes ”mens stien trædes” og i kraft af eftertanken: ”At afkode sig selv et at gå over

broen til sig selv i eftertanken og få indsigt i situationens sociale grammatik.” (s. 191)

Per Schultz Jørgensen har i tidligere bøger skrevet ud fra barnets perspektiv. Og de to første leveår som beskrevet af Bowlby, Spitz, Klein, Stern m.fl. er da også med i denne bogs galleri af fagreferencer. Men ellers er det bemærkelsesværdigt, hvor dybtgående de forskellige afsnit beskæftiger sig med de voksnes kontakthold. I den udstrækning der med bogen også er tale om en udviklingspsykologi, så er det en psykologi for de voksnes udvikling. Værd at nævne her, er bogens afsnit om ”Magten i forbundetheden” og den grundlæggende antagelse, at engagementet i det andet menneskes verden indebærer magt. At være empatisk, at sætte sig i den andens sted, kan være så engageret og velmenende, at den anden ikke ved, hvor han eller hun så skal sidde (blandt professionelle kendt under betegnelsen ”omsorgsimperialisme”). For at undgå den empatiske dominans, kan den tyske filosof Hegel anbefales: Per Schultz Jørgensen abonnerer på dens dialektik og anerkendelses teori.

”Broen til det andet menneske” er en tænksom og personlig form for socialpsykologi, som løfter hverdagslivets banale interaktioner op i et fagligt

sprog, som ikke stiller sig i vejen for det liv, som fagsproget gerne vil favne. Det er et sprog, som er loyalt i forhold til den hverdags virkelighed, som det repræsenterer, men som også overskrider denne virkelighed. Medvirkende til denne nærhed mellem livet og sproget er formodentlig Schultz Jørgensens litterære interesse og hyppige brug af romaner som referencer på linje med faglitteraturen. I afsnittet ”Eftertanker” citeres fx Julian Barnes’ lille, store roman ”Når noget slutter”, dog uden at romanen er kommet med på litteraturlisten. Måske meget godt da den danske oversættelse rent faktisk hedder ”Når noget slutter” og ikke som her ”Når noget ender” (s.189).

Per Schultz Jørgensen har valgt ikke at konfrontere hans særlige forståelse af socialpsykologi med andre forståelser. De der måtte forvente traditionel tekstbog socialpsykologi med store kapitler om individet og gruppen, sociale normer, roller, lederskab osv går forgæves her. Der er tale om en meget dyadisk og snæver form for socialpsykologi, som synes at være tilpasset forfatterens stærke ”grounding” i den eksistensfilosofiske tradition, som denne ikke mindst er blevet udformet af K.E. Løgstrup.